

Euroopa sotsiaalpartnerite organisatsioonide esindavus: spordi- ja aktiivse puhkuse sektor

Kommenteeritud kokkuvõte

Sissejuhatus

Käesolev uuring annab teavet, mis on vajalik valdkondliku sotsiaaldialoogi edendamiseks spordi- ja aktiivse puhkuse sektoris. Euroopa Komisjoni taotlusel korraldatud Euroopa Töösuhete Vaatluskeskuse (EIRO) esindavusuuringute eesmärk on teha kindlaks esindavad sotsiaalpartnerite ühinged, kellega tuleb Euroopa Liidu toimimise lepingu sätete kohaselt konsulteerida. Uuringuga tehakse seega kindlaks asjakohased liikmesriikide spordi- ja aktiivse puhkuse sektori sotsiaalpartnerite organisatsioonid, kasutades ülevalt allapoole lähenemisviisi (Euroopa katusorganisatsioonide liikmete nimekirja koostamine) ja alt ülespoole lähenemisviisi (EIRO riiklike kontaktisikute kaudu).

Euroopa sotsiaaldialoogi tõhusus sõltub sektori asjakohaste riiklike osalejate esindavusest – Euroopa sotsiaaldialoogis saavad osaleda ainult piisavalt esindavad ühinged.

Liikmesriigi ühingut käsitatakse sektoriga seotud asjakohase huviühinguna, kui see vastab järgmistele kriteeriumidele:

- a) ühingu tegevusvaldkond on sektoriga seotud;
- b) ühing osaleb korrapäraselt sektoriga seotud kollektiivlääbirääkimistes ja/või on seotud asjaomase Euroopa huviühinguga.

Euroopa ühingut käsitatakse sektoriga seotud asjakohase huviühinguna, kui see on kantud komisjoni nimekirja, mis sisaldab huviorganisatsioone, kellega tuleb ELi toimimise lepingu artikli 154 kohaselt sektori nimel konsulteerida ja/või kes osalevad sektoriga seotud Euroopa sotsiaaldialoogis ja/või on taotlenud artikli 154 kohast konsulteerimist.

Sektori määratlemine

Käesolevas uuringus on spordi- ja aktiivse puhkuse sektor määratletud Euroopa Ühenduse majanduse tegevusalade statistilise klassifikaatori (NACE Rev. 2) kohaselt, et tagada tulemuste riikidevaheline võrreldavus. Täpsemalt on see sektor piiritletud NACE koodiga R 93.1 (sporditegevus) ega hõlma koodi R 93.2 (lõbustus- ja vaba aja tegevused).

Majanduslik taust

Euroopa spordi- ja aktiivse puhkuse sektor koosneb kolmest põhisegmentist: mittetulunduslik sport, professionaalne sport ja aktiivne puhkus. Hoolimata usaldusväärsete andmete vähesusest ei ole kahtlust, et sport ja aktiivne puhkus on sporditegevuse mitmekesistumise, puhkemajanduse arengu ja spordi üleilmastumise ning selle professionaalsuse ja kommertsliikkuse kasvu tõttu aastate jooksul kujunenud dünaamiliseks ja kiiresti kasvavaks valdkonnaks.

Sektorit iseloomustab liikmesriikide ja Euroopa tasandil nii töötajate kui ka tööandjate puhul siiski suur ühinguline killustatus, eeskätt seetõttu, et eri tegevused põhinevad tavapäraselt väga erinevatel organisatsioonilistel struktuuridel. Lisaks on sektori olemasolevatesse riiklikesse sotsiaalpartnerite organisatsioonidesse koondumise tase suhteliselt madal, sest spordiliikumine põhineb mittetulundusühingutel ja vabatahtlikkusel. Professionaalsuse kasv on siiski suurendanud formaalsete töösuhtestruktuuride vajadust.

Tööhõivenäitajad

Sektor ei ole tööhõive poolest väga suur ja selle osakaal kogu tööhõives on kõikides riikides peale Iirimaa, Malta ja Ühendkuningriigi alla 1%. Ühendkuningriigil on silmapaistev seisund, sest seal on sektoris üle 400 000 tasustatud töötaja. Eurostati (2011. aasta teise kvartali) andmete kohaselt oli Euroopa Liidu spordi- ja aktiivse puhkuse sektoris umbes 1,44 miljonit töötajat.

Hiljutine areng

Erinevalt enamikust teistest sektoritest oli majanduskriisi negatiivne mõju sektori tööhõivele väike. Mõnes riigis (Austria, Bulgaaria, Kreeka, Luksemburg, Madalmaad, Prantsusmaa, Rootsi ja Sloveenia) vähenesid siiski erasponsorite poolt professionaalsele spordile eraldatud vahendid, samal ajal kui teistes riikides (Iirimaa ja Ungari) on märkimisväärselt vähenenud spordi riiklik rahastamine.

Huvide esindamine riigi tasandil

Ametiühingud

Et spordimaailma organisatsioonilised struktuurid on liikmesriikide tasandil keerukad ja mitmekesised, ei saa sektoriga seotud asjakohaste Euroopa tasandi töötajate esindusorganisatsioonide kõiki riiklikke tütarorganisatsioone käsitada tõeliste ametiühinguorganisatsioonidena. Osa neist tütarorganisatsioonidest on hübriidorganisatsioonid, mis tegutsevad sageli pigem spordieeskirjade kaitsjate kui töösuhete osapoolena.

Kõigis 27 vaatlusaluses riigis peale nelja (Eesti, Läti, Slovakkia ja Tšehhi Vabariik) on vähemalt üks sektoriga seotud ametiühing. Asjaomaste ühingute liikmete arv on Euroopas väga erinev, ulatudes ver.di rohkem kui 2,2 miljonist liikmest Saksamaal (kõik liikmed ei esinda asjaomast sektorit) kuni SPSi 60 liikmeni Leedus. Kokku tehti kindlaks 91 sektoriga seotud ametiühingut, mis vastasid esindavusuuringusse kaasamise kriteeriumidele.

Umbes 35% ametiühingutest esindab vähemalt 70% oma tegevusvaldkonna aktiivsetest töötajatest, umbes 12% ametiühingutest esindab alla 15% ja umbes 28% ametiühingutest 15–50% potentsiaalsetest aktiivsetest liikmetest. Need tulemused näitavad, et sektoriga seotud ametiühingud kalduvad üldiselt esindama suhteliselt suurt osa oma tegevusvaldkonna töötajatest.

Tööandjate organisatsioonid

Kokku tehti kindlaks 83 sektoriga seotud tööandjate organisatsiooni 20 riigis. Eestis, Küprosel, Leedus, Luksemburgis, Maltal, Slovakkias ja Tšehhi Vabariigis ei olnud sektoriga seotud tööandjate organisatsiooni, mis oleks vastanud vähemalt ühele kahest kaasamise kriteeriumist. Viies riigis on ainult üks organisatsioon, mis näitab, et nii tööandjate kui ka ametiühingute poolel on ülekaalus pluralistlikud ühinguüsteemid. 12 riigis ei osale vähemalt üks organisatsioon kollektiivläbirääkimistes: need liigitatakse sotsiaalpartnerite organisatsioonideks ainult seetõttu, et on ühe või mitme käesolevas uuringus käsitletud sektoriga seotud Euroopa tasandi tööandjaorganisatsiooni tütarorganisatsioonid.

Kollektiivläbirääkimised

Et sektori organisatsiooniline struktuur on keerukas ja paljudes riikides puuduvad tugevad väljakujunenud valdkondlikud sotsiaalpartnerid, on töösuhted liikmesriikides üldiselt suhteliselt vähearenenud. Viies riigis (Belgia, Hispaania, Itaalia, Prantsusmaa ja Rumeenia) 20st, mille kohta on asjakohaseid andmeid, on sektoriga seotud kollektiivläbirääkimiste määr üle 90%, vaid kahes riigis (Soome ja Rootsi) on tase keskmine ning ülejäänud riikides madal või väga madal.

Huvide esindamine Euroopa tasandil

Spordi- ja aktiivse puhkuse organisatsioonid, kelle Euroopa Komisjon on kandnud nende sotsiaalpartnerite organisatsioonide nimekirja, kellega tuleb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 154 kohaselt konsulteerida, on töötajaid esindavad UNI-Euroopa Sport, EU Athletes ja FIFPro ning tööandjaid esindavad EASE, EHFA, EC-OE, EPFL ja ECA.

Umbes 40% nimekirja kantud ametiühingutest on organisatsiooni UNI-Euroopa Sport otsesed tütarorganisatsioonid. Organisatsioonidel EU Athletes ja FIFPro on vastavalt 21 ja 20 otsest liiget ning seega on suurimad liikmesriigid üldiselt neis riikides asutatud tütarühingute kaudu kaetud. Kõige silmapaistvam erand on sellega seoses Saksamaa, kes ei ole FIFPro-ga üldse seotud. Teised Euroopa organisatsioonid peale organisatsioonide UNI-Euroopa Sport, EU Athletes ja FIFPro esindavad siiski suhteliselt suurt osa nii sektoriga seotud ametiühingutest kui ka riikidest.

Enamik tööandjate ühinguid on EASE, EHFA, EC-OE, EPFLi ja ECA tütarorganisatsioonid. Üks teine Euroopa ühing, kolme riiki hõlmav UEFA, osaleb professionaalse jalgpalli sektori valdkondliku sotsiaaldialoogi komitees. Et UEFA ise ei pea end tööandjate esindajaks ega töösuhete osapoleks, ei käsitata seda ühingut siiski sektoriga seotud Euroopa esindusorganisatsioonina.

Järeldused

Uuringu põhjal järeldatakse, et spordi- ja aktiivse puhkuse sektori tähtsaimad üleliidulised töötajate ja tööandjate esindajad on töötajate poolel UNI-Euroopa Sport, EU Athletes ja FIFPro ning tööandjate poolel EASE, EHFA, EC-OE, EPFL ja ECA.

Lisateave

Aruanne „Representativeness of the European social partner organisations: Sport and active leisure industry“ („Euroopa sotsiaalpartnerite organisatsioonide esindavus: spordi- ja aktiivse puhkuse sektor“) on veebilehel <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/studies/tn1105058s/index.htm>.

Lisateabe saamiseks võtke ühendust teabeametnik Camilla Galli da Bino'ga e-posti aadressil gdb@eurofound.europa.eu.